Seinäjoella, maanantaisin

Yksityisnumeron hinta 1:—

Alas marxilaisuus!

LAKEUDEN SANA

Alas marxilaisuus!

Numero 10

Kansanliikkeen äänenkannattaja

6. III. 1933

TOIMITUSVALIOKUNTA: VIHTORI KOSOLA, IIVARI KOIVISTO, REINO ALA-KULJU, MARTTI KANTELE, ILMARI TALVITIE, NIILO PIRILÄ

Miehiä linjoilta

T. M. Kivimäki

Tää Toivo Miikaeli Kivimäki
hän suomettarelaisna valon näki,
mut edistyksen rullihin kun nousi,
hän kärkeen kimposi kuin jalo jousi.

Ja alta ankeen pankkiromahduksen
hän boornihallitukseen aukoi uksen.
Sen perintöä nyt vaalii päsmärinä
ja viittaa Lapuaa: "Tuon murskaan mirä,

ei sallia saa täällä sinipaitaa,
mi uhkaa Marxin urhomiesten aitaa!
Sen vannomme me kansanvallan tautta
ja pyhän Miikaelin miekan kautta!"

Artturi Leinonen

Tää kansanvallan sankari on ylväs.
Hänelle Härmään pystyttäkää pylväs!
Hän — kansankasvattaja, ateisti
ja kirjailija, kiivas aktivisti.

Hän Suuren Santerin sai työtä jatkaa,
mut päätti ottaa vielä etumatkaa
ja näyttää oikein uskallusta ukon:
näin synnytti hän Suomen Muna-Lukon.

Mut kehnostipa sota vaivat korvaa:
hän yhä Ilkkaan sinettejä sorvaa. —
Mitali toki viimein rintaan suodaan.
Mut milloin ministerituoli tuodaan?

Iskuri.

Seinäjoen Urheilijoilla

oli eilen jäsentenväliset hiihdot seuraavin tuloksin:

20 km.: Leo Kotiranta 1,21,45. Sulo Opas 1,26,26. Veikko Kettula 1,32,45. — 10 km. ikämiehet: T. Hyvärinen 53,54. Frans Rintala 54,31. — 5 km. alle 18 v.: S. Kari 19,32. V. Vaaranmäki 19,42. O. Ojala 19,42. — 3 km. alle 15 v.: Yritys 13,27. Heikkilä 14,10. Hyvärinen 15,09. Rata oli vaikeata murtomaata.

HAKARISTI

leimasi Saksan eiliset vaalit

OSANOTTO OLI HYVIN VILKAS. YHTEENOTTOJA SIELLÄ TÄÄLLÄ.

Berlini 5. 3. Valtiopäivä- ja Preussin maapäivävaalit tapahtuivat tänään, helposti käsitettävistä syistä kokonaan kansallisen hallituksen merkeissä. Vaaleille antoivat leimansa hakaristin ja vanhan mustavalkopunaisen väriyhdistelmät. Senväristen lippujen lukumäärä oli lisääntynyt huomattavassa määrässä. Berlinissä oli kuitenkin hakaristi hallitsevana. Vaalipäivä valkeni pilvisenä ja harmaana. Kun Berlinin 2,649 vaalihuoneistoa klo 9 avattiin, vallitsi kaupungilla tihkusade, mutta päivemmällä sää selkeni jonkunverran. Kaduilla ei näkynyt kansaa kovin paljoa liikkeellä ja poliisi hallitsi tilanteen täydellisesti. Vaaleihin osanotto näytti aamupäivällä hyvin laimealta. Vaalitoimitus loppui klo 6 i.p. Kun nyt toimitettiin samanaikaisesti kahdet vaalit, muodostuu tulosten laskeminen tavallista mutkikkaammaksi.

Kommunistikihot pakenevat.

Berlini 5. 3. STT. Varsovasta saapuneiden tietojen mukaan on joukko Saksan kommunistien johtohenkilöitä paennut rajan yli Puolaan, jossa rajavartijat ovat pidättäneet heidät ja vieneet senjälkeen Liettuan rajalle. Siellä on heidät laskettu menemään Liettuan alueelle.

Tietoja yhteenotoista.

Berlini 5. 3. STT. Klo 6 tienoissa illalla ilmoitetaan vaalien menneen rauhallisesti suuremmitta välikohtauksitta. Osanotto koko valtakunnassa on ollut hyvin vilkasta, huomattavasti parempaa kuin edell. kerralla. Merkillepantavaa on, ettei Berlinissä ole pidätetty yhtään henkilöä. Hampurissa on ollut verinen yhteenotto kommunistien kanssa, jolloin eräs heistä sai surmansa. Oschausenissa sai eräs SA-joukon johtaja kuulan vatsaansa ja Oberramstadtissa eräs reichsbannerilainen haavoittui hengenvaarallisesti. Braunschweigissa on pidätetty 17 henkilöä. Euchenissa on santarmit asetettu liikekannalle ja vahvistettu sotaväenosastoilla. Pelätään näet kommunistien joukoittain pyrkivän rajan yli Belgiaan.

Tuloksia aamupäivältä.

Berlini 5. 3. STT. Berlinin länt. äänestysalueissa äänesti paikoitellen 95 % oikeutetuista. Berlinissä on hyvin rauhallista. Pidätettyjen luku nousee kuitenkin n. 40:een. Maaseuduilta saapuu uusia tietoja yhteenotoista. Vakavat levottomuudet jatkuvat Bresiaussa. Iltaan mennessä oli valtakunnassa saanut surmansa 4 henkilöä Klo 11 mennessä lasketut äänet jakaantuivat seuraavasti: kansallissosialistit 5,3 milj., sos. demokraatit 2,2 milj., keskusta 1,2 milj., kommunistit 1,5 milj., saks.-kansalliset 143,000, Baieril. kansap. 700,000, valtiopuolue 130,000 ja taistelurintama 820,000.

*

Tulokset Saksan vaaleista saadaan selville vasta maanantaiaamun tienoissa.

SALALIITTO VENÄJÄLLÄ

"Vahingontekijäin järjestö"

Moskova 5. 3. STT. Virallisesti ilmoitetaan, että valtiollinen poliisi on äskettäin saanut selville eräissä maatalouskomissariaatin ja neuvostomaatilojen komissariaatin alaisissa elimissä, etupäässä Ukrainan, Pohjois-Kaukaasian ja Valko-Venäjän maanviljelysalueilla, vastavallankumouksellisen vahingontekijäin järjestön. Järjestöön on pääasiassa kuulunut valtion palveluksessa olevia, etupäässä porvarillisiin ja tilanomistajain piireihin lukeutuvia henkilöitä. Nämä henkilöt ovat m.m. vahingoittaneet maatalouskoneita ja kehveltäneet viljavarastoja.

Koululaisjääpallo

Seinäjoen ja Lapuan yhteiskoulujen jääpalloilijat ottelivat eilen Lapualla ystävyyspelin. Seinäjoen pojat antoivat lapualaisia päihin ylivoimaisesti, nim. 12 maalilla 0 vastaan.

Dollarin kuperkeikka

Yhdysvalloista kuuluu lopultakin kummia. Lauantaina ei dollaria noteerattu useimmissa pörsseissä. New Yorkin pörssit olivat suljettuina. Suurimmassa osassa valtoja turvaudutaan **pankkimoratorioon.** Lontoon pörssissä ei suoritettu mitään liiketoimintaa ulkomaan valuutoissa. Myöskin Ranskan yleisön on vallannut levottomuus ja kultavaluutat horjuvat. Perjantaina laskettiin Yhdysvaltain menettäneen kultaa 116 milj. dollarin arvosta. Ammattimiesten lausuntojen mukaan, joita sunnuntain lehdissä on lähemmin selostettu, **ei Suomessa pako dollarista vaikuta mainittavasti liike-elämään.** Joka tapauksessa on nyt tapahtunut rahamaailmassa isku, jonka seuraukset ulottuvat laajalle. Eilisiltana myöhään saapui Amerikasta vain seuraavat lyhyet sähkösanomat:

*

Washington 5. 3. STT. Valtiovarainministeri Wood oli sunnuntaiaamuksi kutsunut General Reserve Boatin jäsenet ja eräitä finanssimiehiä neuvotteluun pankkikriisin johdosta. Mikäli kerrotaan, käsiteltiin neuvottelussa uutta pankkeja koskevaa lakiehdotusta, joka parhaillaan on hallituksen keskuudessa valmistelun alaisena.

*

New York 5. 3. STT. Etelä-Karoliinan yhdyttyä pankkien toiminnan rajoittamista koskeviin määräyksiin on nyt moratorio- tai muut pakkomääräykset toteutettu **Yhdysvaltain koko alueella.**

Jehol meni

JAPANILAISET JATKAVAT ETENEMISTÄÄN.

Virallinen kiinalainen tieto.

Peking 4. 3. STT. Virallisesti ilmoitetaan, että Jeholin kaupunki joutui lauantaina klo 12,40 päivällä taistelun jälkeen japanilaisten haltuun.

Japanilaiset hyökkäsivät yli muurin.

Tokio 4. 3. STT. Kiinalaiset joukot peräytyivät Jeholista lauantaina Pohjois-Kiinaan suuren muurin eri porttien kautta. Mitään yritystä ajaa niitä takaa muurin toiselle puolelle ei ole tehty, mutta japanilaiset valmistautuvat ottamaan portit valtaansa estääkseen kiinalaisia palaamaan takaisin. Linkoun portti on jo vallattu.

Kiinalaiset valmistavat vastahyökkäystä.

Riippumattomaksi.

Tokio 5. 3. STT. Jeholin kaupungista sanomalehdille saapuneiden tietojen mukaan odotetaan Tsharharin maakunnan, joka on Jeholin länsipuolella, julistautuvan Kiinasta riippumattomaksi ja liittyvän Mandshukuon valtioon.

Taistelu jatkuu.

Tokio 5. 3. STT. Japanilainen osasto ajaa edelleen tarmokkaasti takaa kiinalaisia Jeholista lounaaseen. Kiinalaiset tekevät itsepäistä vastarintaa Ljangpingissa, jossa parhaillaan on käynnissä kiivaita taisteluja.

Nyrkkeily

SUOMEN—RUOTSIN MAAOTTELUSTA EI TULLUT MITÄÄN RUOTSIN AHNEUDEN TÄHDEN.

Aikaisemmin kerrottiin, että Ruotsin—Suomen nyrkkeilymaaottelu oli tarkoitus järjestää ensi sunnuntaina t. k. 12 p:nä Helsingissä. Ruotsin Nyrkkeilyliitto oli kuitenkin pyytänyt korvausta enemmän kuin molempien liittojen välillä 1930 tehty sopimus edellyttää. Suomen liitto pitää edelleenkin jyrkästi sopimuksesta kiinni, pitäen Ruotsin vaatimuksia kohtuuttomina. Tämän johdosta ei maaottelua voidakaan pitää, vaan on S. N. Liitto päättänyt jättää asian Kansainvälisen Nyrkkeilyliiton ratkaistavaksi. Vaikka ottelua ei tulekaan tapahtumaan, viettää S. N. Liitto 10-vuotisjuhlaansa ensi sunnuntaina.

HOLMENKOLLEN

Heikkinen voitti varmasti 17 km

Oslo 5. 3. STT. Holmenkollenin kisat 17 km. hiihdossa muodostuivat selväksi suomalaisvoitoksi. Tulokset:

1) Heikkinen 1,18,09. 2) Bergendahl 1,18,41. 3) Haugen 1,18,58. 4) Hoyde 1,19,15. 5) Egge 1,19,27. Ruots. Svärd ja Lindeberg olivat 6) ja 7). Saarinen ja Huupponen eivät ottaneet osaa.

Lauantain kilpailut.

Oslo 4. 3. STT. Holmenkollen-kisojen yhdistetyn kilpailun hiihto suoritettiin lauantaina radalla, joka oli pituudeltaan vähän yli 17 km. Keli oli erinomainen. Kilpailun voitti Kolbjörn Haugen ajalla 1,09,15. Toiseksi tuli Olav Lian 1,11, 29 ja kolmanneksi Sverre Salomonsen 1,12,31. Paras ulkomaalainen oli suomalainen Ilvonen, joka tuli 10:ksi ajalla 1,14,03.

Norja voitti

Suomen luistelumaaottelussa

THUNBERG, STAKSRUD JA BLOMQVIST KISOJEN PARHAAT.

Suomen ja Norjan välinen 3:s maaottelu pikaluistelussa suoritettiin Helsingissä lauantaina ja eilen.

Lauantaina

tuli järjestys seuraavaksi:

500 m.: 1) Thunberg 44,0, 2) Pedersen 44,5, 3) Evensen 45,2, 4) Mjelde 45,4, 5) Ruissalo 45,6, 6) Vasenius 45,7, 7) Staksrud 45,8, 8) Blomqvist 45,9, 9) Mathiesen ja Lindell 47,1, 11) Paananen 47,5, 12) Carlsen 48,0.

5000 m.: 1) Staksrud 8,45,7, 2) Vasenius 8,50,5, 3) Blomqvist 8,51,9, 4) Mjelde 8,52,8, 5) Carlsen 8,56,1, 6) Mathiesen 8,56,5, 7) Evensen 8,58,6, 8) Thunberg 9,00,7, 9) Paananen 9,09, 10) Lindell 9,12,8, 11) Pedersen 9,27,2 ja 12) Ruissalo 9,35,7. Pisteet Norja 23, Suomi 32.

Kilpailujen jälkeen johti Norja 38,5 pisteellä Suomen 61,5 pistettä vastaan.

Eilen

vallitsi mitä ihanteellisin sää ja ilmassa oli juhlatuntua, kun samalla oli SLL:n 25-vuotisjuhlapäivä.

1500 muodostui lujaksi ja tasaiseksi kilvoitteluksi Thunbergin ja Staksrudin saavuttaessa parhaat ajat. Tulokset: 1) Thunberg ja Staksrud 2,24,1. 3) Blomqvist 2,25,4. 4) Vasenius 2,25,9. 5) Mjelde 2,26. 6) Evensen ja Paananen 2,26,2. 8) Lindell 2,27,5. 9) Pedersen 2,28,3. 10) Mathiesen 2,29. 11) Carlsen 2,30. 12) Ruissalo 2,32,5.

10,000 m.: 1) Blomqvist 18,13,7. 2) Mathiesen 18,21,5. 3) Staksrud 18,23,1. 4) Carlsen 18,24,3. 5) Evensen 18,29,8. 6) Thunberg 18,32,3. 7) Vasenius 18,41,1. 8) Mjelde 18,45,8. 9) Paananen 18,53. 10) Lindell 19,21,7. 11) Pedersen 19,43,7. 12) Ruissalo 20,00,5.

Maaottelun voitti Norja 102,5 pisteellä Suomen 117,5 pistettä vastaan.

75-vuotiaan ennätysluistelu.

Ottelun väliajalla esiintyi vanha luistelijaveteraani, 75-vuotias kalastaja Liljeberg, joka 50 vuotta sitten voitti ensimäisen Helsingissä järjestetyn luistinkiipailun, joka silloin luisteltiin engl. mailin matkalla. Yleisön rajattomaksi riemuksi hän nyt luisteli saman matkan 44 sek. paremmassa ajassa kuin 50 vuotta sitten, johtuen aika nykyaikaisten luistimien käyttämisestä. Hänen parinaan oli 68-vuotias veteraani Baltshewsky.

Arvoisat radiokuuntelijat!

Kuuluuko vastaanottajassanne kaksi tai useampia asemia yhtaikaa? Esimerkiksi kuunnellessanne Viipurista kanteleensoittoa, kuuluu kovaäänisestänne samalla laulajattaren esityksiä, jota lähettää saksalainen asema. Ja itäinen naapurimme huutaa sekaan enemmän tai vähemmän mielenkiintoista kiihoituspuhettaan. — Tällaisesta "mölydraamasta" Te ette pidä, ettekä myöskään siitä, että heikkotekoiset lyhytaaltoasemat kuuluvat huonommin kuin saman tehon omaavat pitkäaaltoasemat.

Hankkikaa koneeseenne pieni lisälaite

Asemavarmistaja 'Ilo'

joka poistaa täydellisesti koneestanne nämä viat.

Laite on uusi keksintö ja on sille patentti haussa.
Hinta Smk. 100:—. Lähetetään postivapaasti.
Pääedustaja:
NURMEN SÄHKÖLIIKE.
Os. **Seinäjoki.**

KUULUSTELUT

Lapuan työväentalon välikohtauksesta

Viikko sitten Lapuan työväentalolla tapahtuneen, punarintaman tanssikemujen äkkilopun aiheuttaneen välikohtauksen johdosta ovat paikalliset viranomaiset kuluneen viikon loppupäivinä toimittaneet tavanmukaisia kuulusteluja. Kuultavina ovat olleet etupäässä talon nykyisten "omistajien" edustajat sekä iltaman toimeenpanijat. Niinikään on kuultu myöskin jo muutamia kansanliikkeen miehiä, jotka olivat mainittuna iltana tapahtumapaikalla, m.m. maanv. Vihtori Kosolaa on käytetty kuultavana. Mitään uutta ei tietämämme mukaan kuulusteluissa ole ilmennyt. Kysymys lienee pääasiassa saada selville, "kenen tai keiden toimesta välikohtaus syntyi".

Rautarintaman lehdet, m.m. Ilkka, nimeävät kuulusteltaviksi Kosolan lisäksi "ainakin seuraavat henkilöt": agr. Jalmari Hasselblatt, prok. Yrjö Lehtinen, liikem. Eino Lahdensuo, ylikonst. Matti Nikula, maanv. Jussi Muilu ja toim. Vilho Viita.

Huomenna, tiistaina, on punapesässä tarkoitus pitää jonkinlainen "osuustoiminnallinen" tilaisuus. Niin, eräänlaista osuustoimintaa ei voi julistaakaan muualla kuin suljettujen ovien takana.

Orinäyttelyyn

VAASASSA 34 HEVOSTA.

Valtion suuri orinäyttely Vaasassa alkaa tänään maanantaina. Armeijan hevosostoja varten on paikkakunnalle saapunut eläinlääk. ev. luutn. Talvitie.

Eilen toimitettiin hotelli Ernstissä kantakirjaan tarjottavien oriiden sisäänkirjoitus. 1. luokkaan tarjottiin 28, 2. luokkaan 4 ja 3. luokkaan 2 oritta. Näistä oli huomattavan suuri osa Etelä-Pohjanmaan suomalaisista pitäjistä, ruotsalaisista vain 5 kpl. Hevosten kokeet aloitetaan kuormanvetokokeella, jatkuen kokeet tänään ja vielä tiistaina.

Seinäjoen Näyttämö

esittää ensi keskiviikkona, t.k. 8 pnä klo 20 Rautat. talolla toisen kerran 3-näyt. komedian Pappi pulassa, jonka ensi-ilta äskettäin sai katsomon hyvälle tuulelle sekä hauskan aiheensa että onnistuneen esityksensä takia. Toivotaan näyttämöesitysten harrastajain pitävän illan mielessään. Lopuksi on nuorisolle varattu tunnin aika tanssimiseen.

Heil Hitler!

MARXISMIN MURSKAAJA

Punaisen pyövelin Janus-kasvot ovat päivä päivältä paljastuneet "Kommunistisen Manifestin" tekijän kotimaassakin. Marxilaisuuden oikea, yhtenäinen karva — verenkarvaisuus — on 15 vuoden kuluessa pörhistäytynyt pystyyn siinä määrin, että tämän kansainvälisen koiran ulvonta alkaa kuulua jo uneliaimmankin saksalaisen porvarin korviin, joihin **punainen marraskuu 1918** tukki pumpulit (tapaus, jota meidän maalaisliittomme pää-äänenkannattaja vieä viime viikolla ihantelee julistamalla Saksan sosialistisesta presidentistä Ebertistä, että hän "pelasti maan").

Historian lehti on nyt kääntynyt. Punaisen pyövelin tilinteon hetki on jo lyönyt. 14 vuotta on juutalainen kommunismi saanut Saksassa jokseenkin häiritsemättä kaivaa yhteiskunnan perustuksia. Janus-kasvojen toinen puoli on loistanut parlamentissa ja yhteiskunnan johtopaikoilla, toinen puoli on irvistellyt maanalaisissa käytävissä ja luolissa, punoen pirullisia juoniaan ja valmentaen "historiallista kehitystä" huutavien laumojen iskutehoisuutta. Sosialidemokraatit ovat julistelleet internationalien "yhteisrintaman" välttämättömyyttä ja keskusta on hihkunut humaniteetin tarpeellisuutta. Seuraus: attentaatteja, murhia, lakkoja, sekasortoa, työttömyyttä, nälkää, kurjuutta, valtakunnan voimattomuutta ja hajoamista, häviön nielua. Veriuen vallankumous oli nappu'an painamista vailla.

Silloin tuli Hitler, ent. työmies, opiskelija, valkoinen rintamasotilas. Hän tuli työpöytänsä äärestä oltuaan valtion pannassa senjälkeen kuin vallassaolijat ensin olivat istuttaneet häntä "tasavallan" vankiloissa. Mutta hän tuli valmiine ohjelmineen, järjestyneine joukkoineen, jotka kasvoivat silmissä kuin lumivyöry. **Kansallisten miljoonain voimat kutsuivat hänet** ja hän kykeni kypsyttämään niiden ylivaltamahdollisuuden. Silloin iskivät yhdistyneet marxilaiset pöytään viimeisen valttinsa, punaisen anarkismin lipun, joka sytytettiin itse valtiopäivätalosta.

Mutta ohjaksissa on Hitlerin rautakäsi. Nyt kaikuu Saksassa entistä voimallisempana vaatimus: **Loppu marxismista!** Ei askeltakaan entiselle tielle! Me teemme nyt, mitä me tahdomme, sillä meidän tahtomme on Saksan kansan tahto. Punaisen Saksan viisitoistavuotista häpeämarssia on seuraava Kansallisen Saksan voittomarssi Adolf Hitlerin hakaristin johdolla.

Me täällä kylmässä pohjolassa näemme myös, mikä on välttämätöntä oikealle, miehiselle Euroopan uudestaanrakentamiselle. Siksi me tervehdimme uutta, nousevaa Saksan valtakuntaa:

Heil Hitler! Dein Ziel ist hoch und klar: man muss den Marxismus vernichten. Vorwärts geht der Kampf. Kein Nachgeben. Heil Hitler! Die Antimarxisten Finnlands grüssen dich. Deine Zähigkeit wurde auch unser Triumph!

— **Juho Timonen: LENIN.** Maisteri Timonen, marxilaisuuden tutkija, on kirjoittanut tämän 450-sivuisen teoksen, nojautuen etupäässä julkaisemattomiin ja venäjänkielisiin lähteisiin. Siinä hän hahmoittelee silmäimme eteen elävän kuvan tuosta viime vuosikymmenien maailmanhistorian omituisesta jättiläisestä, joka hermojen värähtämättä saattoi tuhota tuhansia ihmisiä, mutta joutui raivoon pienimmästäkin harhaoppisuudesta. Teos on tähän asti ilmestyneitä Leninin elämäkertoja paljon luotettavampi, mutta samalla jännittävämpi kuin seikkailuromaani. Teoksessa on 44 liitekuvaa. Hinta 70 mk., sid. 90 mk. — Otavan kustantama.

TALVIKISAT VAASASSA EILEN

SUOMALAISIA JA RUOTSALAISIA KILPASILLA. HYVÄ YLEISÖMENESTYS.

Vaasassa, Sundomissa, oli eilen suuret talvikisat Vasa Nejdens Idrottsförbundin järjestäminä, n.k. Öjbergetin kisat. Kuten tunnettua, laitettiin sinne pari vuotta sitten hyppyrimäki, jota sittemmin vielä on korotettu.

Kansallisiin mäenlaskukilpailuihin oli saapunut m.m. Lahdesta Lauri Valonen, joka voitti sarjansa 225,2 pisteellä, hypäten 38,5 m., joka on uusi sen mäen ennätys. 2) oli V. Tiihonen Puijon Hiiht. 222,5. 3) V. Iivanainen sama seura 220.9. Nuorten sarjan voitti V. Iivanainen 229,5. 2) J. Sandelin, Pedersöre, 181,25. 3) A. Takala, V. Wasama, 177,5. Ruots. liiton mestariksi tuli J. Reimer, seuraavina H. Molander ja A. Backman, nuorten sarjassa J. Sandelin.

50 km. hiihdon voitti Onni Brännkärr Vetelistä 3,42,57. 2) E. Storbjörk Vexala IF 3,43,13. 3) A. Henriksnäs sama seura 3,46,15. Ruots. E.-P. piirin mestaruuden samalla matkalla voitti F. Henriksnäs 5. piiristä 3,49,07.

17 km. hiihdon alle 21 v. voitti V. Orre ruots. 5 piiristä 1,04,14. 2) L. Mäkelä, Kurikan Ryhti, 1,13,58. 3) E. Rönnholm 5. piiri 1,15,6.

10 km. alle 18 v.: 1) E. Vestman GIF 47,47. 2) R. Mäkipää, Wasama, 50,09. 3) A. Laine VIF 50,0,16.

Naiset 5 km.: 1) Anna Ala-Reinikka, Kurikan Ryhti, 31,0,17. 2) Mirjam Ilomäki, Ilmajoki, 34,40. 3) Ingeborg Lindfors, VIF, 36,23.

Yleisöä oli kisoja seuraamassa lähes 4,000 henkeä.

KOMMUNISTIEN UHRIN

EINO PÖYHÖSEN HAUTAUS OLI EILEN.

Kommunistien rajalla surmaaman rajavartiosotilas Eino Pöyhösen hautaus toimitettiin eilen vainajan kotipitäjässä Kivennavalla. Tilaisuus, jota seuraamaan olivat saapuneet sankat väkijoukot, muodostui juhlalliseksi sen kautta, että vainajan arkun kantoivat hautaan rajavartiosotilastoverit, ja seppeleitä laskettiin m.m. Rajavartioston, paikallisen suojeluskunnan ja Lotta-Svärd yhdistyksen puolesta. Ruumiinsiunauksen toimittanut kirkkoherra huomautti muistopuheessaan siitä, että vainaja oli kaatunut täyttäessään uskollisena velvollisuuttaan isänmaan puolustuksessa. Tilaisuus jätti läsnäolijoihin syvän vaikutuksen.

Rintamamiesviikko

Vietetään maalisk. 12—19 p:nä

Tämänvuotinen rintamamiesviikko vietetään V.R.L:n hallituksen päätöksen mukaisesti maaliskuun 12—19 päivinä.

Viikon ohjelmaa y.m. siihen liittyviä seikkoja koskeva kiertokirje on lähetetty näinä päivinä yhdistyksille, joita kehoitetaan ensi tilassa ryhtymään viikon järjestelytoimiin. Päämääränä on, että viikon aikana kaikille paikkakunnille järjestetään juhla- y.m. tilaisuuksia olosuhteista riippuen.

Uinti

Eilen ratkaistiin Helsingissä uimahallissa ystävyysottelu paremmuudesta Helsingin Uimarien ja Ylioppilasuimarien välillä. Miltei joka ottelun voitti HU:n edustaja, ja koko ottelun voitti HU 41 pisteellä 27 vastaan.

— **Jääkärikasku.** Saksasta tultuaan olivat jääkärit helisemässä utelijaiden ja tietämättömäin tehdessä heille kysymyksiään Saksan oloista. Äsken ilmestyneessä Kansan Kuvalehdessä n:o 10 kerrotaan, miten jääkäri Kara syötti seuraavan jutun uteliaille: "Oltiin Missen rintamalla. Keisari tuli tarkastamaan, terveh timään pataljoonaamme, lyhyempi käsi manttelin taskuun pistettynä. Yhtäkkiä hän seisahtui minun kohdalleni, katsoi teräksenharmailla silmillään, sanoi: 'Karalla on hyvä ryhti'." — Numero on muutenkin hauska. Kuvia yli 80. Hinta 2 mk.

IDÄN KANSOJA

I. Kiinan kansallisia vaiheita

KIRJ. THERMOPYLAIN MIES.

2,000,000 vuotta vanhan Kiinan kansan historia toteaa sen, että valtakunnan hyvinvointi, kokonaisuus ja sisäinen rauha on aina rikkoutunut, kun nykyajan kulttuurivapaamielisiä vastaavat puolueet ja heikot hallitukset ovat maan eduista ja kansan olemassaolosta "huolehtineet". Koko tältä valtavalta ajanjaksolta ei ole muita tarkkoja tietoja kuin arkeoloogiset löydöt.

Historia alkaa tietää kertoa vasta n. 2700 v. e.Kr. Kiinan kansan esihistoriallisista vaiheista. Kiinalle ominaista on ollut kansallista pohjaa luova aate, joka on perustunut n.s. Konfutsen oppiin. V:sta 478 e. Kr. muodosti tämä Kiinan puhdistetun valtiouskonnon, joka perustui perheen jäsenten yhteenkuuluvaisuuteen ja esivallan alamaisuuteen. Oppi oli ehdoton menneisyyden ja sankaritekojen ihailija. Vanhat oli pidettävä mitä suurimmassa arvossa. Opin mukaan näiden seikkain noudattamisesta riippui valtion menestys. Nykyaikaa vastaava kulttuuri-vapaamielisyys on kyllä ollut vaikutusvaltaisessakin asemassa ja poikkeuksetta johdattanut kansan sekasortoon, jolloin valtiollinen kokonaisuus on särkynyt.

Tällaisinä heikkoina aikoina on ollut useita onnistuneita ja epäonnistuneita kansannousuja. Onnistuneiden kansallisten herätysten jälkeen on ollut kansan hyvinvoinnin ja suuruuden aikoja. Rajapyykki on sijainnut aina Kaspianmeren rannoilla. Heikot kulttuurivapaamieliset hallitukset ovat taasen saattaneet valtakunnan hajoamistilaan. Jollei omat erikoiset ryhmät ole pitäneet paikallista valtaa kukin paikallaan vuosikymmeniä, niin on ulkopuolelta maan rajojen tullut voimia, jotka ovat laskeneet orjuuttavan kätensä tämän vapaamielisyyden salliman sekasortoisen kansan harteille. Historia tietää kertoa Kiinan kansan elämästä m.m. seuraavia mainittavia tapahtumia.

Vanhoina aikoina keisarit määräsivät parhaimmat ja kyvykkäimmät ministerit seuraajikseen, mutta v. 2205 e. Kr. tuli keisariarvo perinnölliseksi, josta oli seurauksena, että Kiina suurista yksilöistään huolimatta heikkoni. Hallitsijat johtivat maan asiat niin, että valtakunta hajosi moniin itsenäisiin lääneihin, jotka kuitenkin myöhemmin Han suvun (206 e. Kr.—221 j. Kr.) alkuaikoina yhdistettiin yhdeksi valtakunnaksi. Olivatpa kiinalaiset armeijat v. 94 j. Kr. jo Kaspian meren rannoilla.

Han-suvun mahtavin keisari Tshihuangti rakennutti kuuluisan Kiinan muurin suojaksi mongoolien hyökkäyksiä vastaan. Työ kysyi miespolven ponnistelun. 2400 km. pitkälle muurille rakennettiin 25,000 tähystystornia. Muurin pituus, ajateltuna Eurooppaan, ulottuisi Berliinistä Kaukaasian Tiflisiin.

Han-suvun hallitsijat olivat lopulla aikaansa heikkoja ja sallivat vapaamielisyydessään maan jakaantua 3 osaan, josta oli seurauksena 45 vuotta kestävät sisäiset sodat.

Vuti niminen keisari yhdisti taasen ne kaikki yhdeksi valtansa alle, mutta seuraavien hallitsijain aikoina alkoi n. 300 vuotta kestävä sekasortoinen aika, josta aikakirjoissa on vain hämäriä tietoja. Vuosina 618—907 j. Kr. Kiina taas voimistui. Keisari Taisung v. 627—649 järjesti vakinaisen sotajoukon, pakotti Tiibetin tunnustamaan Kiinan ylivallan sekä valloitti Korean.

Mutta heikkojen hallitusten sallimana Kiinan kokonaisuus heikkeni. Persialainen ja arabialainen vaikutus rupesivat tunkeutumaan Kiinan alueelle, pohjoisesta rupesivat turkkilaiset hyökkäilemään. Valtakunnassa syntyi riitoja v:sta 906 j. Kr. alkaen. Maaherrat irtaantuivat keisarista, ja seurauksena oli, että 50 vuoden ajan valtakuntaa hallitsi 5 keisarisukua samaan aikaan.

Eräs kenraali Taitsu teki siitä lopun, kokosi kansalliset viimat v. 960 taisteltuaan voitokkaasti Kiinan kokonaisuuden hyväksi ja otti keisariarvon tullen Sun-suvun kantaisäksi. Tämä suku hallitsi vuoteen 1280. Tämäkin suku heikkeni niin, että eräs Khitan niminen tunguusilaisheimo valloitti Mantsuriasta käsin koko pohjois-Kiinan, ja etelä-Kiina maksoi veroa Khitalle v:sta 1143.

Tsingiskaanin pojanpoika Kublai v. 1294 valloitti koko Kiinan ja kaikki sen lisämaat, halliten vuoteen 1368. Nyt Kiina rupesi taasen kansallisesti heräämään ollessaan morgoolien orjuudessa verojen rasittamana. Kiinan vapaustaistelu alkoi Koreasta pappi Tsuijansangin johdolla, joka valloitti Nankingin 1355 ja jatkoi taistelua, kunnes kansallinen Kiina oli melkein kokonaisuus. Hän tuli keisariksi 1368. Tällöin taas Konfutsen oppi juurrutettiin kansaan ja tätä oppia Kiinan kansa on oloihinsa tyytyväisenä säilyttänyt aina viime vuosisadalle saakka.

1592—98 oli Kiinalla ensimäinen Japanin kanssa käyty 6 vuotinen sota, joka kylläkin päättyi Japanin voittoon. Mutta Japani ei kuitenkaan saanut pysyväistä jalansijaa Korean niemimaalla.

Näyttämölle nousivat nyt Mantsutataarit, ja Kiinasta tuli mahtava valtakunta. Kaikki kapinat kukistettiin. Turkestan ja Tibet valloitettiin, rajat ulottuivat Altai vuorilta Dzungoriasta Bukharaan ja Hindustaniin saakka.

Venäjän kanssa syttyi sota v. 1684 ja loppui 1689 sovintoon, jonka mukaan Venäjä sai lähettää yhden karavaanin vuodessa Pekingiin kauppoja tekemään. 1796—1820 rupesi valtakunta rappeutumaan. Merirosvous oli vallalla ja rosvojoukkoja kulki pitkin maata, hallituksen vapaamielisyydessään sallien tämän tapahtua. Tätä epävarmuuden alaista sekasortoa seurasivat sisäiset tyytymättömyydet kapinoineen. 1850—61 syntyi suuri n.s. Taiping kapina, jossa noin 2,000,000 kiinalaista sai surmansa. Rauha palautui vasta Englannin ja Ranskan väliintulon kautta.

Jatkuu.

Marxilaisten ja vasemmistoporvarien salavuoteus.

Huuto jatkuu. Isänmaallisen Kansanliikkeen vaatimus marxilaisuuden hävittämisestä rikollisena liikkeenä nostaa jatkuvasti keskustalaisten karvoja pystyyn. Maalaisliiton suurmies Kalle Aukusti Lohi piti äskettäin juhlapuheen, jossa hän julisti, että "jos tästä maasta sosialidemokraattinen (siis marxilainen) puolue hävitetään, merkitsee se myöskin sitä, että koko kansanvaltainen valtiojärjestys on hävitettävä". Herra Lohi siis samastaa kansanvallan ja marxilaisuuden. Ja hän on maalaisliiton painokkaimpia napamiehiä! Ja kuinkas puhuikaan edistyksen napa, pääministeri T. M. Kivimäki Pieksämäellä. Puhe kai on tuttu jo kaikista lehdistä: marxilaisuuden hävittäminen ei käy laatuun, mutta sensijaan erinäiset kansanliikkeen iskujoukot eivät tule muodostumaan maan rauhalle vaaraksi, siitä pitää valtiovalta hellän huolen. — Maalaisliiton päätorven Suomenmaan nikkari Tompan Tuomo taas julistaa, Saksan oloista puheenollen, että Saksan pelasti v. 1918 sosialisti Ebert (!) siin, kyllähän hän sen pelastikin, mutta — marxilaisuudelle. Mutta Tompan Tuomonkin mielestä marxilaisuus ja kansanvalta (maalaisliittolaisuus?) on kai yksi ja sama asia.

Vielä eräs näyte "liittolaisten" hengestä. Viime numerossamme kerrottiin, miten Evijärvellä nuorisoseura eväsi pyynnön vuokrata taloa vapaussodan muistojuhlaan, mutta sensijaan vuokrasi sen OTK:n punakiihoitustilaisuutta varten. Keski-Pohjanmaa niminen valtalehti, jota toimittavat ystävämme Viljami Kalliokoski ja Josua Ruotsala, sanoo nyt mainitusta päätöksestä: "Tapaus on muuten esimerkkinä siitä, että kaikkialla ei vielä ole lapualaisuuskaan päässyt ihmisiä turmelemaan."

Piirtäjämme, joka on lähettänyt meille ylläolevan mainion kuvan sosialidemokratian ja edistysläisten salavuoteudesta ja sen huolenpidon alaisesta lehtolapsesta, asuu niillä mailla, missä "keskustaa" edustaa enimmäkseen kivimäkeläinen linja. Lainaamamme esimerkit todistavat, että olisi tähän koisu-avioliittokämppään sopinut sovittaa myöskin maalaisliittolainen friiari, ellei muuta niin lullaamaan pienokaista, ettei se kirkunallaan keskeyttäisi "kansanvaltaista kanssakäymistä".

Terve Kosola!

VALKOINEN SUURMIES

Kansanliikettä kohtaan käy taas yleinen haukku. Tunnelma on aivan sellainen kuin aavoja lakeuksia kiitäisi sankassa lumipyryssä reki kuljettaen päämäärään, kotiin, rientäviä matkaajia, kintereillä lauma ulvovia susia veripunaiset kielet pitkällä suusta roikkuen. Sudet ovat nälkäisiä ja ne pinnistävät kaiken juoksutaitonsa saadakseen suupalakseen lämpimän saaliin.

Tällaistahan se on ollut jo kohta kolme vuotta. Väliin on reestä täytynytkin heittää painolastia ulvovan lauman kitaan, jotta se hetkeksi on tyytyväisenä jäänyt pureskelemaan saalistaan. Reki on saanut aina etumatkaa, sillä ohjaksissa on ollut taitava ja uskalias ajaja, joka ei heitä kesken yritystään.

Kansanliikettä on jälleen, sen ollessa nyt vankassa noususuunnassa, entistä raivokkaammin ruvettu parjaamaan. Sen aiheuttaa pelko. **Politiikkasusilla** ei näet ole enää mitään muuta, mikä niitä itseäänkään tyydyttäisi, kuin saada hampaisiinsa jotakin, mitä louskutella.

Tuntuu käsittämättömältä, miten maailmankatsomus yhden sukupolven aikana voi niinkin suuresti turtua kuin meillä on käynyt. Kyllähän historia todistaa, että tekojen miehet yleensä unohdetaan ja kannoilla hiipijät korjaavat saaliin, mutta sitä ei jaksa käsittää, miten parjauksen ryöppyä on näinkin laajalti kohdistettu siihen **valkoiseen suurmieheen,** joka elää keskellämme pitäen edelleenkin yllä vapauden lippua. Vihtori Kosolan elämäntyö kuuluu niihin, joita kansakuntien itsenäisyyslehdet eivät voi useinkaan esiintuoda. Nuoruudesta miehuusikään saakka sen melkein jokainen päivä on samaa miehen jämerää, pelotonta askelta keskellä susi- ja shakaalilaumojen, kärsimystä, itsensäuhraavaa työtä, sitkeyttä ja voittotahdon toisille julistamista. Ja tänäänkin, kun uudet ryöpyt loiskuvat kansanliikkeen niskaan, me näemme **Johtajan peräänantamattomana,** tuumaakaan väistymättömänä miehenä keskellämme julistamassa joukoillemme: **Vannottu pyykki pysyy!**

Lait, joita viidentoista turtumusvuoden aikana on laadittu ja jotka eivät tyydytä Kansallisen Suomen tajua oikeudellisuudesta, ovat pikku pykälissä ankarat, ja me olemme nähneet, että juuri meihin, jotka olemme nostaneet esiin vaatimuksen niiden korjaamisesta, ne eniten ovat kohdistuneet. Näyttää siltä kuin vieläkään ei saataisi aikaan mitään ilman yksilöllisiä miehen uhrauksia, jotka havahduttavat kansan huomaamaan, että kysymys on **suurista periaatteista,** eikä suinkaan siitä tai tästä päältäpäin joltain näyttävästä pikku rikkeestä. Tällaisina aikoina vaaditaan Johtajalta taas uskoa ja tarmoa kokoamaan joukot iskuvalmiiksi, pitämään ne koossa ja antamaan niille toimintaa.

Ajankohta on jälleen sellainen, että me katsomme velvollisuudeksemme antaa Johtajalle, tämän ajan valkoiselle suurmiehellemme, julkisen, avoimen tunnustuksen:

Terve, Kosola! Paina päälle. Jatka työtäsi marxilaisuuden pään menoksi. Sitkeyttä! Valkoinen kansa katsoo sinun johdollasi sinimustaa vaakunaa ja seuraa mukanasi. Lapuan karhu on lyöntivalmis!

Haarlan tehtaat

jakavat työläisilleen ylimääräisiä palkkioita.

Haarlan Paperitehdas Oy:n yhtiökokouksessa on päätetty jakaa yhtiön työväestölle ylimääräistä palkkiota viime vuoden vuosipalkan määrästä 3 pros. ehdolla, etteivät työläiset kuulu ammattiosastoihin tai muihin yhteiskuntavastaisiin järjestöihin.

Aikaisemmin pitämässään kokouksessa on Paperinjalostustehdas Raf. Haaria päättänyt jakaa työväestölleen samoilla ehdoilla 4 pros. ylimääräisenä palkkiona vuosipalkan määrästä.

MAAT JA KANSAT TEOS VALMIS.

Professori J. E. Rosbergin — nyt jo manalle menneen — sekä tri Viljo Tolvasen toimittama 2-osainen maantieteellinen tieto- ja käsikirja on nyt valmis. Suuri valmistunut II osa esittelee koko Euroopan ja Aasian sekä Atlantin valtameren. Osassa on 316 kuvaa sekä 319 karttaa ja diagrammia. Ensimmäisen osan ilmestyttyä teos heti hyväksyttiin yliopistolliseksi kurssikirjaksi. Kummankin osan hinta sid. 170 mk. nahkaselk. 200 mk. Teos ilmestynyt Otavan kustannuksella.

Lehtemme tilausmaksut

on asiamiesten tilitettävä lehtemme konttoriin ehdottomasti maaliskuun 15 päivään mennessä. Senvuoksi kehoitamme kaikkia tilaajiamme huolehtimaan siitä, että tilausmaksu tulee ehdottomasti suoritetuksi asianomaiselle asiamiehelle aivan näinä päivinä.

LAKEUDEN SANAN KONTTORI.

Säkki päässä

TURUN SANOMILLA

Vasemmistolehdissämme käy parhaillaan ankara pelonsekainen hirmujaarittelu niistä toimenpiteistä, joilla uudestinouseva kansallinen Saksa yrittää hävittää maasta marxilaisuutta, joka siellä onkin ryhtynyt ennenkuulumattoman laajoihin maankavalluspuuhiin ryssän kommunistien malliin. Turun Sanomissa, meikäl. patenttiedistysläisessä bulevardilehdessä, oli kuluneella viikolla kirjoitus, jota emme malta olla kokonaisuudessaan lainaamatta näytteeksi, miten maamme rautaroikkarintamalla ennakkoon suhtaudutaan Saksan suureen puhdistustyöhön. Näin kirjoittaa tämä Urho Vilpittömän afäärilehti:

"Säkki päähän

Diktatuurien ensimmäisiin tehtäviin on kaikissa maissa, missä diktatuuria tällä vuosisadalla on toteutettu, kuulunut totuuden salaaminen kansalta. Sekä Bobrikoff että Seyn, molemmat Suomen kansaa onnellistuttaneita diktaattoreita, osasivat tämän konstin. Edellisen aikana ei lehdistö lopulta saanut kertoa esim. toisten sanomalehtien mielivaltaisista lakkauttamisista, ja kun Seyn raastoi Ukko-Pekan Siperiaan, ei tästä tapahtumasta ollut lupa lehdissä kertoa. Nämä kokemukset palautuvat mieliin, kun luemme uutisia Saksan diktaattorien voimannäytteistä. Esikuvina eivät tosin ole olleet Bobrikoff ja Seyn, vaan Lenin ja Mussolini. Molempien viimeksimainittujen valtakausi alkoi vastustajien sanomalehdistön lakkauttamisella. Molemmilla oli, ja Mussolinilla on edelleenkin, huolta ja harmia siitä, että lehdistöön kohdistuvaa kurinpitoa ei voida ulottaa ulkomaiden lehdistöön. Saksankin hallituksen sanomalehtipäällikkö on ehtinyt lausua ulkomaisille lehtimiehille tyytymättömyytensä sen johdosta, että nämä eivät kysy häneltä, mitä ulkomaiden yleisölle on Saksan tapahtumista kerrottava. Kun Italiasta ei yleensä päästetä ulos muuta kuin "virallisia valheita", niin kaukana ei liene aika, jolloin Saksa pääsee samalle asteelle. Saksan kansalle itselleen käy luonnollisesti, kuten on käynyt Venäjän kansalle ja Italian kansalle. Saksan oma lehdistö ei saa kertoa vapaasti tapahtumista, vaan on sen noudatettava "ukaaseja". Ja kaikki diktatuurit ovat vahvoja "ukaasien" antamisessa. Asetuksilla pannaan kansalle säkki päähän ja kapula suuhun. Ja kun tämä suunnaton reformi, nerokas uudistus, on toteutettu, on Europaan saatu — uusi Saksa!

Otettakoon varteen: Suurin osa Saksasta saapuvista tiedoista kertoo vain sen, mikä on diktaattoreille mieleen. Totuus ei ihaillun diktatuurin vallitessa ole millään sijalla. Diktatuuri hävittää totuuden riistäessään kansalta sen vapaudet."

Kirjoituksen johdosta huomautettakoon, että lehti, joka näkee Saksan "kansanvaltaisella vapaudella" nyt olevan säkin päässä, ei ollenkaan esitä tuoreita vertauskohtia lähempää, nim. meidän omasta maastamme. Kaikki se viittailu, mikä kirjoitelman ytimenä on, sopii näet kuin prikulleen juuri meikäläisiin oloihin kuluneen vuoden aikana. Meillähän piti valtaa ehta diktatuuri, joka kohdisti vainotoimenpiteensä juuri vastustajain lehtien lakkauttamiseen y.m.s. voimakeinoihin lapualaisia vastaan. Kuten lukijat muistavat, elettiin meillä nimenomaan Mäntsälän viikolla ja kauan vielä sen jälkeenpäinkin oloissa, joissa totuudella todellisuudessa ei ollut mitään sijaa. Sen hävitti tasavaltalaiskansanvaltainen diktatuuri riistäessään kokonaiselta kansanosalta alkeellisetkin vapaudet — siltä kansanosalta, joka ensiksi ja viimeiseksi oli noussut — ja yhäkin sousee — maankavaltajia vastaan. On syytä todellakin muistaa tätä omaa diktatuuriamme ja sen valossa sitten arvostella myöskin hitleriläisten "diktatuuria". Ehkä viimemainitun oikeutus ja välttämättömyys siten hieman selviää jokaiselle ajattelevalle lukijalle. Turun Sanomat ja kumppanit kylläkään ei näe sen enempää kuin se — "muunnetun totuuden" esitaistelijansa, päätoimittajansa Urho Toivolan silmillä — näkee tai muistaa ollenkaan sitä olotilaa, missä meillä juuri heikäläisten valtatoimesta on oltu, olotilaa, josta nyt vielä ei ole täysin paljastunut muuta kuin osa kulissientakaista "suurpolitiikkaa". Mutta toivomme, että paljastukset hiljalleen jatkuvat, niin että T. S:kin saa joskus sellaisia vertauskohtia, jotka tepsivät senkin politiikasta pehmenneeseen aivokoppaan.

— **Naisen oikku.** Tämänniminen George Pastonin romaani on ilmestynyt Karisto Oy:n kustannuksella, mieleenpainuvasti esittäen päiväperhosen kaltaisen tytön tarinan. Hinta 20 mk.

"Vasta rehtori K. A. Wegeliuksen teos todistaa, missä määrin jääkäriliikkeessä oli tekijänä itse Suomen kansa, sen syvät rivit".

ROUTAA ja RAUTAA

-teoksen viides osa kuvailee

itsenäisyysajatuksen heräämisen Etelä-Pohjanmaalla, värväystyön alkuunpanemisen **(v. Essenit, Juho Ekola** ja **Isontalon Antti** liikkeellä). Mutta viholliset virittävät **Lapualla ansan. — "Lapuan tuliset miehet"** (Kosolat, Anttilat, Malmivaarat y.m.). — Etelä- ja Keski-Pohjanmaalta alkaa **jääkäreitä virrata Saksaan** Merenkurkun etapin kautta. — **Vihollinen alkaa suurrynnistyksen:** Vaasan läänin viranomaisten kunniaton suhtautuminen jääkäriliikkeeseen; **santarmit vauhdissa Voltilla, viisi värväriä vangitaan Seinäjoella. Kohti Spalernajaa!** — Fiina Isotalo ja Kaappo Mäki vangitaan, **Isontalon Antti rankaisee santarmeja. — Vaasan linnaan lisää valtiollisia vankeja** (Artturi Leinonen, apteekkari Roos y.m.) **— Eturivin miehiä poistuu näyttämöltä** (Ekolat ja v. Essenit, Härmäset ja Kivimäet; Mannisen ja Sundqvistin satumainen pako). Jepuan sankarin Jürgen v. Essenin traagillinen kohtalo ja Kustaa Heikkilän kuolema. — **Sotaväkeä Alahärmään ja Kortesjärvelle. — Nimismiehet ja poliisit kantelevat, kuvernööri ja hänen kätyrinsä ilmiantavat** ...

Tämä kaikki on jännittävää kuin parhain romaani, — lisäksi se on kuvitettua romaania. Erikoisen kiinnostavia ovat liitteinä olevat poliisi- ja santarmipöytäkirjat "rikollisten" kuulusteluista ja viranomaisten virkaintoisuudesta.

515 sivua, 221 kuvaa, 4 karttaa ja **liitteitä.** 65:—, kangaskans. 80:—.

Werner Söderström Osakeyhtiö.

— **August Brunius: WILLIAM SHAKESPEARE.** Elämä, näytelmä, teatteri. Suomentanut Helli Suominen. Esipuheen kirjoittanut Yrjö Hirn. Koska se on nykyään ainoa suomeksi saatavissa oleva Shakespearen elämäkerta, on sen julkaiseminen varmaan mieluisa tapaus kaikille kirjallisuuden ystäville. Kirjassa on 8 liitekuvaa. Hinta 28 mk., sid. 40 mk. — Otavan kustantama.

Anniskeluoikeuksista

S. Ravintolalehti kirjoittaa:

Suomessa on täilä hetkellä hyvin suuri joukko ravintolanpitäjiä ja hotellinomistajia, jotka kaikki ovat erittäin tyytymättömiä niihin anniskeluoikeuksiin, jotka Oy. Alkoholiliike Ab. on niille myöntänyt, ja totta kyllä, että salakaupan ja salakapakoinnin ainoa täysin ja nopeasti tehoava ehkäisykeino olisi mahdollisimman laaja alkoholitavarain anniskelu- ja laillinen myyntioikeus, mutta kun nyt kerran laki määrää puitteet, millä tavalla alkoholia sallitaan myytävän ja nautittavan, niin on nämäkin toimenpiteet sen mukaan järjestettävä.

Myönnettäköön heti, että Oy. Alkoholiliike Ab:n taholta saattaa tapahtua väärinkäsityksiä ja että ehkä joissakin tapauksissa saattaa olla vaikeaa käyttää kaikkea sitä asiantuntemusta, mitä olisi saatavissa. Sellaiset tapaukset saattavat synnyttää tyytymättömyyttä, mutta uskomme, että kun asiaa sovinnollisesti selitetään ja esitetään asiallisia perusteita, jotka nimenomaan nojautuvat lakiin väkijuomista ja asianomaisiin viranomaisten lausuntoihin, niin kyllä senlaatuiset väärinkäsitykset lopulta selviävät hyvin päin. Oy. Alkoholiliike Ab:llä on ollut valtava työ suoritettavana ja näin lyhyessä ajassa ei voi otaksua sen voivan toimia aivan kaikkia tyydyttävällä tavalla, sitäpaitsi on Oy. Alkoholiliike Ab:n eräänä tehtävänä suorittaa väkijuomien myynti ja anniskelun järjestäminen sillä tavalla, että se kansaa raitistuttaisi ja sen tapoja terveyttäisi, — työ, jonka toteuttamiskeinoista voidaan, kuten sanottu, kyllä olla eri mieltä.

Se, että anniskelusta ravintoloitsijoille tuleva voittoprosentti on liian pieni, on jo moneen kertaan todettu ja tiedoksi saatettu, vaikkakin tuloksella, että muutamissa lajeissa tämän vuoden alussa tulleen hinnaston mukaan tuota pientä prosenttia vieläkin vähennettiin. Siinä asiassa on ravintolaväen edelleen kaikin keinoin oltava oppositiossa, mutta taasen se, että useilla paikkakunnilla on myönnetty vain harvoja anniskeluoikeuksia lukuisista hakemuksista huolimatta, on vallan eri asia. Koska kerran oikeudet on hankittava ja koska suunnilleen on niin järjestetty ja ainakin tulisi olla, että oikeudet ennenkaikkea olisi annettu vanhoille ja ammattitaitoisille ravintoloitsijoille, niin ei meidän pitäisi olla tyytymättömiä siitä, että uusien yrittäjäin pääsyä kilpailemaan meidän elinkeinoalallamme ehkäistään anniskeluoikeuksien saantia rajoittamalla, päinvastoin. Onhan paljon parempi, että parhaimmille ravintoloillemme turvataan edes jonkinlainen elämisen mahdollisuus eräänlaisella anniskelumonopoolilla, ainakin niin kauan kuin voittoprosentit ovat nykyisiä. Vapaa kilpailu olisi tietenkin tälläkin hetkellä parhain olotila, jos siihen olisi edellytyksiä. Ja siihen on pyrittävä, mutta näinollen ei meidän sovi hätäillä, vaan yrittää mukautua olosuhteisiin.

Uskomme kuitenkin, että asianomaisella taholla ennenpitkää myöskin tullaan ymmärtämään esittämämme asiat oikein, ja että k.o. seikat järjestetään sen mukaan.

HUOMIO! HUOMIO!

Kotimaisia erikois-uutuuksia

Kysykää ja arvostelkaa!

Haapaveden SUOMUURAIN-likööriä

Haapaveden MESIMARJA-likööriä

Suosikaa kotimaisia, kilpailukykyisiä laatuvalmisteita!

Valmistaja: HAAPAVEDEN KOTIMARJALA

Marjoistamme mainioimmat vihdoinkin oikeaan arvoonsa.

Mitä ravintoloitsijat

arvelevat nykyisestä tarjontajärjestelmästä

Olemme olleet keskusteluissa eräiden ravintolanomistajain kanssa nykyisestä "alkoholisuunnasta", ja siinä suhteessa ilmoitetut mielipiteet antaisivat aihetta pitkiinkin jutusteluihin. Tulkoon kuitenkin jotakin aiheenpohjaksi siihen keskusteluun, joka näistä asioista tuntuu suurenkin yleisön keskuudessa näin alkuvuodesta jo olleen vireillä.

— Oudoksumista herätti heti vuoden vaihteessa tulleet uudet säännöstelymääräykset, joiden mukaan esim. tähän asti käytetty kotimainen viina on jäänyt miltei käyttämättömiin ravintolalistoissa. Sen aiheutti määräys, että viinaryypyn saa vain lämpimän aterian yhteydessä. Tämä rajoitus tuntuu aivan epäosnistuneelta monistakin syistä. Mutta jo sikälikin periaatteellisesta syystä, että se vie kalliimpien ulkolaisten aineiden käyttöön — sikäli kuin vie, sillä toisaalta se on aiheuttanut, että ravintolassa kävijäin luku on varsin huomattavasti vähentynyt. Viinaa ostetaan nyt näet enemmän alkoholimyymälöistä ja nautitaan kotona tai kaikenlaisissa epäilyttävissä krouveissa, ja mikäli sitä ei ajoissa tule hankituksi, tarjoavat sitä illan suussa trokarit, joiden lukumäärä on kaikkialla suuresti taas kasvanut — ja silloinhan on menty ojasta allikkoon. Kotimainen halpa viinahan on kuitenkin se aine, jota meillä eri kansalaispiirit, maalais- ja työväestö sekä keskiluokkakin eniten käyttävät. Alkoholikulttuurin nimessä tietysti olisi jalompien aineiden käytön yleistyminen hyvä, mutta se käy vielä perin hitaasti eikä ainakaan toteudu niin kauan kuin hinnat niissä ovat suhteellisen korkeat.

— Oluenkaan — tarkoitamme 3 luokan, sillä 2 lk. olut on jo varsinaisesti käytöstä hävinnyt — käyttö ei vastaa läheskään siihen kiinnitettyjä toiveita, sillä se on kovin kallista. Kotimainen akvaviitti on laadultaan hyvää, mutta sitähän ei myöskään saa yksinään tarjota. Hankaluutta tuottaa myöskin nyt käytännössä oleva n.k. pennijärjestelmä sekä ravintoloille että asiakkaille, eikä näytä ollenkaan olevan ymmärrettävissä sen tarpeellisuus, sillä kyllä eri laatujen hintasuhteet ilman sitäkin olisi pyöristeltyinä saatu vastaamaan yhteistarkoitustaan.

— Muuten on alkoholia myyvien ravintolain uusi säännöstely, kuten näyttää, yhä kokeilun alaisena. Vuoden alussa oikeuksia koko lailla supistettiin johtuen se eri seikoista. Ammattipiireissä ollaan siinä suhteessa toista mieltä kuin mitä itse Alko on. Mutta ehkähän sekin ajanoloon, kokeiltuna, järjestyy kysynnän normaalisuutta vastaavasti. Ravintoloihinn ähden on uusissa säännöstelyissä muuten monia tiukkoja määräyksiä, jotka sinänsä, tämän alan tarkoitusperien takia, tietysti ovat paikallaan, ja kehittävät ravintoloitsijoiden toimintaa asianmukaiseksi ja järjestelmälliseksi. Kuitenkin siinäkin suhteessa, kuten kaikessa liiketoiminnassa, johon valtion taholta puututaan, on eräitä säännöstelyjä, joiden tarkoituksenmukaisuus ilmeisesti on perin vähäistä.

— Ravintoloitsijat näyttävät, mikäli olemme saaneet ymmärtää, olevan sitä mieltä, että tässäkin liiketoiminnassa olisi päästävä vapaampiin oloihin ja ettei ainakaan kovin alituisilla kokeiluilla vai-

---

suunnitteli parhaillaan juuri alkavaa hyökkäystä, sanoen Arvi Hannunpojalle: "Kun päästään kylään, niin vapauta sinä muutamien miestesi kanssa vangit pois saunasta, minä käyn suoraan kasakoihin käsiksi". Nytkin jakoi Langström joukkonsa kahteen osastoon. Kaikkien yllätyksien välttämiseksi oli sissipäällikkö hyvin varovainen.

Saunaan teljetyt vangit luulivat jo kohtalonsa hetken tulleen. Heitä oli viisi miestä; onneksi eivät kasakat olleet saaneet kylästä muita vankeja, sillä naiset ja lapset oli aikaisemmin viety jonnekin piilopirteille. Kasakat päättivät kuitenkin ennen vankien polttamista kiristää heiltä tietoonsa, missä piilopirtit olivat. Lujasti nuoritettuina käsistä ja jaloista viruivat vangit saunan lattialla. Kaksi niistä oli vanhaa vaaria ja kolme nuoria miehiä.

"Vieläköhän Luoja me lät noiden ihmissusien kynsistä pelastaa?", virkkoi vanha Naavalan ukko toisiin vankeihin päin vaivoin päätänsä kääntäen. "Kyllähän pelastuisimme, jos vaan sissit tästä tietäisivät; useasti ne saapuvat kuin taivaasta pudonneina", sanoi siihen Rajalan vaari alkaen kertoa:

"Olen minä nuorena monesta surman kidasta selvinnyt. Kerran pelastuin susilauman keskeltä, johon jouduin Venäjällä, tuolla Novgorodin puolessa olevan Ilmajärven jäällä. Olin siellä kauppamatkoilla. Lähdin yötä myöten näin joulun alla palaamaan tänne kotiini. Alussa laskettelinkin hyvää kyytiä vähälumista ulapan selkää, kun siinä puolen yön seutuvissa rupesi kaukaa, jostain sivultapäin, kuulumaan raivoisaa susien ulvontaa. Äänistä päättäen tuntui niitä olevan paljon. Raudikkoni höristi nyt korviansa ulvonnan kuultuaan ja kyllä tunsin itsekin jo niinkuin kylmän raudan selkäpiitäni koskettavan. Pimeältä, aavalta ulapan selältä alkoikin vähitellen jo näkyä lähenevä suunnaton hukkalauma, joka kuin musta varjo kovaa vauhtia läheni. Silmänkantamattomiin avautuva jäälakeus joka puolella ja sudet kintereillä, tarjosi vähän pelastumisen toiveita, mutta minä luotin raudikkooni ja Luojan apuun; ehkä hyvään onneenikin. Hevoseni näytti ymmärtävän, mistä kysymys oli, se lähti kuin luoti lentämään, mutta käsittivätpä sudetkin, jotka jo olivat melkoisen lähelle päässeet, että taitaakin saalis kynsistä irvahtaa ja ne paransivat jo muutenkin hyvää vauhtiaan.

Nyt katkesi taival kuin lentäen. Sudet takaapäin levittäytyen laajalle alalle yrittivät melkein joka puolelta päästä päällemme, mutta raudikkoni näytti hyvin kestävän tämän epätoivoiselta näyttävän kilpajuoksun. Kuin palje se puhkui sieraimistaan huuruiseen pakkasilmaan ja vaahto tippui sen kupeilta. Susien raivoisat, selkää karmivat ulvahdukset kuuluivat joka puolelta, mutta niiden ei onnistunut päästä meihin käsiksi; siitä piti raudikkoni huolen. Käsitin kuitenkin, että hevoseni kohta väsyy ja silloin on loppu käsissä. Jotain oli minun siis nopeasti keksittävä pelastukseksi, mutta mitä? — Siinäpä kysymys! Tiesin, että jos hevoseni vielä jonkun aikaa kestäisi, pelastuisin kyllä Novgorodin kaupunkiin. Mutta matka sinne oli vielä pitkä. Kuormaa ei minulla ollut kuin pieni nassakka viinaa jouluksi, sitten oli paloöljyä ja vielä pieni ruutitynnöri ruutia. Jaa, ruutia pojat! Se oli pelastukseni".

Nyt kaikki vangit, jotka tähän saakka olivat turtuneina vaarin kertomusta kuunnelleet, ikäänkuin terästyivät tästä ukon pelastumisen uudesta mahdollisuudesta. Rajalan vanha vaari jatkoi innostu-

Arvi Hannunpoika tuumikin Langströmin kanssa niitä hetkisen katseltuaan: "Turma nuokin eläinparat perii, korppien saaliiksi joutuvat ja susien suuhun."

"Yhä niitä kasakoita tänne se tsaari ajaa, vaikka niitä jo koko maa täynnä vilisee", virkkoi siihen Langström ja lisäsi vielä, kaatuneisiin vihollisiin päin viitaten, jotka siinä pihamaalla yhä jäätyneinä viruivat: "Tsaarin uskotut ne täällä nyt maata autioittavat, hävittävät ja hirmuista jälkeä tekevät. Sentähden kannustakoon meitä, kaarlelaisia, niin vähälukuisia kuin olemmekin, tämän kansan jäännösten suojeleminen noilta partaisilta ja tunnottomilta vihollisjoukoilta. Kaarle-kuningas täällä tarvittaisiin kaikkine kaarlelaisineen, jotta maan vihollisista tyhjentäisimme, mutta voittojensa häikäisemänä on sankarikuningas ulkomaille sotaretkilleen samonnut ja valtakuntansa vuosikausiksi jättänyt vihollisten valtaan. Mutta siksi kunnes Kaarle palaa, tulee meidän valtakuntaa suojella".

Ajatuksiinsa olivat molemmat sissipäälliköt hetkiseksi vaipuneet, kaatuneiden kasakoiden luona ratsuineen seistessä. Mutta pian Langström heräsi mietteistään ja lausui Arvi Hannunpojalle: "Meidän on nyt alettava valmistautua lähtemään uusille retkille". Hän lähti taluttamaan hevostansa yli pihan tallille päin, jonka ympärillä toiset sisseistä syöttelivät ratsujaan, toisten koetellessa niillä ratsastella pelloila. Kaikkialla olivat miehet vilkkaasti ratsujensa kanssa touhussa saadakseen ne tottumaan uusiin isäntiinsä.

Arvi Hannunpoika ja Langström veivät omat ratsunsa kartanon talliin, sitoivat ne sinne kiinni ja antoivat niille vettä ja heiniä. Sitten tulivat kaarlelaispäälliköt joukkonsa luo.

Kun miehet näyttivät jo saaneen tarpeekseen uusien ratsujensa kanssa puuhailemisesta, hautasivat he kaatuneet kartanon puistoon.

Senjälkeen miehistö kantoi päärakennuksen salista yöllä taistelussa kaatuneet kasakat ulos ja ryhtyi ottamaan talteen vihollisen käsistä pelastamiansa kartanon kalleuksia, joita olikin aika runsaasti. Sillä Ruotsiin paenneet kartanon asukkaat eivät olleet ehtineet ja voineet ottaa niitä mukaansa. Sissit ottivat nyt kaikki löytämänsä kalleudet, hopeaiset kynttilänjalat ja pikarit, panivat ne erääseen kartanon aitasta löytämäänsä rauta-arkkuun, kantoivat arkun kartanon taakse metsään ja hautasivat sen sinne suuren hongan juurelle ja merkitsivät paikan mieleensä. Jos kartanon asukkaat eivät koskaan palaisi, voisivat he joskus löytää kalleudet, mikäli olisivat tilaisuudessa ne noutamaan.

Tömähteli hämärtyvässä joulukuun illassa jäinen, temmelletty Viipurin-Karjalan kuninkaankartanon pihatanner sissijoukon lähtiessä siitä ratsastamaan yli peltoaukeiden kohti itäistä suuntaa.

Langströmin ja Arvi Hannunpojan ratsastaessa etummaisina laskettelivat sissit hyvää vauhtia. Lumista ahoa polkivat kaarlelaisten ratsut. Ilta alkoi jo pimetä ja oli ruvennut pyryttämään lunta. Tuuli ulvoi honkien latvoissa kuin satapäinen hukkalauma. Naavaisista jättiläiskuusista ravisteli öinen lumimyrsky raskaita lumiharkkoja niiden alla ratsastavaan sissiparveen, pelottaen ratsuja silloin tällöin karkaamaan pystyyn. Mutta ratsujaan kannustaen etenivät he tuntematonta taivaltaan.

Loputtomalta näytti öinen erämaa. Puoliyö oli varmaankin jo koittanut, kun sissit saapuivat pienelle peltoaukealle, jossa näytti

Kotimaiset alkoholipitoiset marjavalmisteet.

Mielenkiinnolla odotettujen kotimaisten marjalikköörien ja -viinien valmistuminen on nyt vihdoinkin niin pitkälle edistynyt, että ensimäiset likööri t on nyt Oy. Alkoholiliikkeen myyntikonttorien välityksellä toimitettu niiden tarjoiluoikeuden saaneisiin hotelleihin ja ravintoloihin.

Tämä kotimaisen marjainjalostuksen uusin vaihe on mielenkiintoinen ja merkityksellinen ei vain maamme koko teolliselle tuotannolle yleensä, vaan erikoisesti tietenkin meidän näihin saakka niin kovin huonosti hoidetulle kotimaiselle marjasäilyketeollisuudelle. Tunnettu tosiseikkahan on, että meillä tällä kansantaloudellisesti niin tärkeällä kotimaisen tuotannon alalla, häpeäksi maallemme, jonka laajoilla soilla ja metsämailla vuosittain suunnattomat marjamäärät yhä vieläkin, vaikeista taloudellisista pulakausista huolimatta, saavat käyttämättöminä kansallisomaisuuksina jäädä mätänemään, edelleenkin vallitsevat mitä nurinkurisimmat liiketavat erikoisesti marjamehujen valmistuksessa. Häikäilemättömän pitkälle kehitetty keinotekoisten, kemiallisista esansseista valmistettujen "virvokkeiden" valmistus, myynti ja tarjoilu on meillä yhä vain erinomaisesti kukoistanut, kun sensijaan puhtaista luonnontuotteista jalostettujen, todellisten marjamehujen valmistus ja myynti, epäiojaalisen kilpailun vuoksi, on tapahtunut enemmän tai vähemmän vaikeissa oloissa. Suuri yleisö, tyytyen tällaiseen asiaintilaan, on välinpitämättömyydellään vain lietsonut jatkuvaa innostusta tällaisten vuosien varrella toimineiden lukemattomien "mehutehtaiden" hyvin tuottavaan liiketoimintaan.

Tätä surullista taustaa vastaan asioita arvostellen on ilolla todettava, että nyt versovan uusimman marjainjalostuksen alalla, marjalikköörien ja -viinien valmistuksessa, alkoholipitoisten aineiden valmistuksessa ja myynnissä voimassa olevan tarkemman valvonnan johdosta, tällaiselle ala-arvoiselle keinottelulle kerta kaikkiaan lienee onnistuttu saamaan varma loppu, vaikka tosinhan tälläkin tuotannon alalla ulkomailla keinotekoinen valmistus jossain määrin menestyy. Sitä suuremmalla syyllä on meidän tärkeästi huolehdittava siitä, että, myyntimahdollisuuksia ulkomaille silmälläpitäen, näiden uusien marjajalosteittemme laatu joka suhteessa on korkeinta luokkaa.

Näissä merkeissä ansaitsevat nämä uusimmat, nyt myyntiin joutuneet marjajalosteet niiden käyttäjien täyden huomion ja tunnustuksen.

keutettaisi heidän niinkuin asiakkaidenkin asemaa. Ravintolat eivät tietystikään saa muodostua — eivätkä ne sääntöjen rajoissa voikaan muodostua — huonojen tapojen kasvattajiksi, mutta niille olisi meilläkin, kuten muissa maissa, annettava merkityksensä matkustavaisten ja myöskin paikallisasujamiston virkistyspaikkoina, ettei esim. juomatapa yleistyisi koteihin ja kaiken maailman raiteille, niinkuin se nyt taas näyttää vievän. Siinä suhteessa juuri yllämainittu viinarajoitus y.m.s. aikaansaavat ei suinkaan muuta kuin karhunpalvelusta ja lisäävät trokarien armeijaa, ja sehän suinkaan ei ole ollut lainsäätäjän tarkoituksena, kun kieltolaista luovuttiin, vaan päinvastoin. Senvuoksi toivotaankin, että järjestelmää kehitettäessä annettaisiin järkisyille niille kuuluva asemansa.

Epäjohdonmukaisuutta

Portteri myös olutravintoloihin.

Silloin, kun pitkien mutkallisuuksien jälkeen kuuitiin, että myöskin portteria voitaisiin ruveta valmistamaan ja Alkoholiliikkeen kautta myymään, oli tämän hyvän juoman suosijain tyytyväisyys yleinen. Portteri onkin todella myös terveysjuoma, siitä on todisteena usean lääkärin suositus potilailleen sen käyttämiseen ruuan yhteydessä tahi muutoin vahvistavana ja verta enentävänä aineena.

Olisi siis luullut, että portteri ravintolaliikkeessä olisi asetettu säännöstelyyn nähden ainakin siihen asemaan, missä olut jo oli. Näin ei kuitenkaan tapahtunut, vaan sijoitettiin portteri viinien veroiseksi ravintoloissa. Tämä on kyllä hyvin mairittelevaa tälle juomalle, mutta epäjohdonmukaisuudessa yliveto.

Portteri on, ja tahtoo olla kotimainen mallasjuoma. Olisi turhaa haastella siitä, että se kuusine prosentteinensa olisi päihdyttävä huomattavammassa määrässä. Sensijaan runsas mallaspitoisuus ja ruuansulatusta edistävä ominaisuus olisi edellyttänyt sen asettamista ruokajuoman asemaan kaikissa ravintoloissa missä yleensä mitään alkoholipitoista tarjoillaan.

Ja eikö tiedetä miten maukkaana useat henkilöt pitävät oluen ja portterin sekoitusta. Tällaisen yhdistelmän nauttiminen on nyt kielletty eräiltä ravintoloissa kävijöiltä, toisille se on sallittua. Pyhän demokratian nimessä, miksi tällaista jaoittelua kansalaisiin nähden? Ja vain mallasjuomiin? Portteri on ehdottomasti niitä juomia, joiden käyttö edistää kansan raitistuttamista, jo senkin vuoksi sitä olisi saatava sieltä missä muutakin III luokan mallasjuomaa saa. Ja lukuisa määrä naisiakin ottaa kernaasti lasin "lempeätä" portteria, mutta ei rakasta kirpeätä olutta. Niille naisille, jotka käyttävät n.s. olutravintoloita, on portteri kielletty hedelmäruuan yhteydessä; heidän tulee ostaa sitä puodista, siemaista portteri kotona tahi työpaikallaan ja sitten kiiruhtaa ruokapaikkaansa. "Löfligt" sanoo ruotsalainen.

Siis mallasjuomat samoihin oikeuksiinsa! Niin toivoo olutravintolan jokapäiväinen Syömävieras.

"ROUTAA JA RAUTAA"-TEOS lopullisesti valmis.

Rehtori K. A. Wegeliuksen suurenmoisen teossarjan viides (loppuosa) on tullut kirjakauppaan. Tämä kertoo Keski- ja Etelä-Pohjanmaalla jääkäriliikkeen vuosina suoritetusta itsenäisyystyöstä sekä Uumajan etapin vaiheet.

Näillä seuduilla oli jo Voima-liiton ajoista kytenyt se hiljainen tuli, joka levisi suureksi roihuksi. Etelä-Pohjanmaalla on nuijasodasta alkaen luotu maamme historiaa. Jääkäriliikkeen synnyttyä tämän maakunnan miehet olivat sitkeinä ja sisukkaina uurastamassa sekä nostattamassa ja tukemassa toisia: lukemattomat värvärit, pommarit ja rohkaisuretkikunnat. Jo talvella 1916 saneltiin sieltä eduskunnalle totisia itsenäisyysajatuksia. — Ne miehet, joiden valmistavaa toimintaa rehtori Wegelius tässä suurteoksensa osassa kuvaa, olivat ensimmäisiä nostattamassa kansaa venäläissortoa vastaan ja itse ensimmäisiä aseihin tarttumaan, kun historian kello löi. Tämä puolueeton, tosiasioihin perustuva teos kertoo voimakkaammin kuin mitkään muut niistä miehistä, joiden toimintaan aktiivinen itsenäisyysliike perustui.

515 sivua, 221 kuvaa ja 4 karttaa sisältävä teos maksaa 65:—, sid. 80:—. Kustantaja on Werner Söderström Osakeyhtiö.

Hyvä esimerkki

on meilläkin Sveitsin hotelli- ja ravintola-alan järjestäytyminen.

Hotelli- ja ravintolaliikkeen järjestely on Sveitsin luonteenomaisimpia piirteitä. Siinä onkin juuri paras selitys siihen, miksi Sveitsistä on tullut oikea matkailijain luvattu maa.

Sveitsi on kylläkin hyvin luonnonihana maa, mutta se ei ole kylliksi vetämään sinne niin suuria matkustajatulvia, ja varsinkaan saamaan heitä siellä viihtymään ja sinne jälleen ikävöimään. Tarpeellista on myöskin, että matkustaja siellä ollessaan saa nauttia mukavuuksia, joita toivoo. Ja juuri siihen kiinnittävät sveitsiläiset erikoista huomiota.

Hotelli- ja ravintolaliikkeestä on siellä tullut oikea "tiede".

Hotelliliikkeen laajeneminen on hyvin huomattava ja siitä on ollut seurauksena matkailijatulvan suureneminen.

Vielä v. 1859 täytyi matkailijain, jotka tulivat Zermattiin, yöpyä pappilassa. Mutta jo samana vuonna avasi tohtori Lanker siellä ensimmäisen hotellin. Se oli verrattain vaatimaton, ja siinä oli vain kolme vuodetta. Vieraitakin kävi vuosittain vain noin kymmenkunta.

Tästä perin vaatimattomasta alusta kehittyi sitten vähitellen Sveitsin hotelliliike nykyisiin suhteisiinsa.

Vuonna 1865 perusti Aleksanteri Seilar hotellin, jossa oli jo 35 vuodetta. Ensimmäisenä vuotena kävi siellä 500 matkailijaa. Vuonna 1869 oli jo rakennettu kolme hotellia, niissä 176 vuodetta ja 4,500 vierasta. Vuonna 1884 oli jo viisi hotellia, 530 vuodetta ja 12,440 vierasta. Ennen maailmansotaa kävi Zermattissa joka kesä noin 100,000 matkailijaa.

Sveitsin matkailijahotellien lukumäärä kohonnee nykyisin kymmeneentuhanteen ja ylikin, jos niihin lasketaan täysihoitolat ja majatalot. Bernin kanttoonissa ovat niistä useimmat.

Hotelliliikkeessä käytetyt varat nousevat useiksi miljaardeiksi.

Voitto on olosuhteisiin nähden hyvin pieni, sillä matkailuaika on Sveitsissä jotensakin lyhyt ja toisekseen tyytyvät sveitsiläiset hotellinpitäjät mahdollisimman pieneen voittoon siten laajentaakseen liikettään. Tämä järjestelmä on ainakin näyttäytynyt tulokselliseksi ja onnelliseksi. Sitäpaitsi koettavat he supistaa menojaan niin pieniksi kuin mahdollista.

Eräs huomattava luonteenomainen piirre hotellien omistajissa on solidaarisuus. He eivät milloinkaan pidä toisiaan kilpailijoina, vaan yhdessä ilmoittelevat ja suosittelevat toistensa hotelleja.

Hotellinomistajat ovat muodostaneet "Sveitsin hotellinomistajien liiton", jolla on oma äänenkannattaja, mikä tutkii ja selostaa ammattiasioita ja estää yksityistä kilvoittelua alalla.

Liitto on perustanut kouluja, joissa hotellien omistajiksi aikovat saavat oppia kaikenlaisia alaansa kuuluvia aineita ja asioita, esim. kirjanpitoa, maantiedettä, kieliä, palvelusteoriaa, tanssia j.n.e.

Samansuuntainen järjestely ei varmaankaan olisi meidänkään maassamme pahitteeksi matkailijain kannalta katsoen.

LAKEUDEN SANA
on edullinen ilmoituslehti!

1 L. RAVINTOLA KESKUS
Seinäjoki, Valtionk. 15
Puhelin 301
Täydelliset anniskeluoikeudet.
ATERIOIKAA viihtyisässä ravintolassamme.
Aamiainen 10—13. Päivällinen 16—19.
Kuukausiruokailijoille alennusliput edullisia.
Annoksia kaiken päivää.
Tunnetusti hyvää kahvia y.m. virvokkeita. Funkkiskabinetti kokous- y.m. tilaisuuksiin tilauksesta.
Ulkotilaukset toim. huolella ja nopeaan.

Yleisöltä.

O.Y. SUOMEN YLEISRADIOLLE.

Me suomalaiset radiokuuntelijat kysymme, eikö jo vihdoin ole aika muuttaa Lahden aseman ohjelma yksinomaan suomenkieliseksi. Lahden lähetysasema lähettää kai noin 40 t. ohjelmaa viikossa, ja siitä tulee noin 10 t. ruotsinkielistä, siis 25 % koko ohjelmasta, ja Suomessa on vain noin 3—4 % ruotsia puhuvaa väestöä. Sitäpaitsi olemme kuulleet ruotsia puhuvien sanovan, etteivät he koskaan kuuntele Lahden asemaa, sillä Ruotsista kuuluu paljon parempi ja vaihtelevampi ohjelma ja sieltä saa kyllä päivän tuoreimmat uutiset. Nuo pienemmät asemat kuten Helsinki, Pori, Pietarsaari, voivat hyvin lähettää ruotsinkielistä ohjelmaa, jos haluavat, asemansa ja kuuluvaisuutensa puolesta ne siihen kyllä sopivatkin. On oikein kansallinen häpeämme, että tuota ruotsinkieltä solkataan joka paikassa. Jos Ruotsissa olisi vaikkapa 40 % väestöstä suomenkielisiä, niin ei yhtään tuntia sieltä lähetettäisi suomenkielistä ohjelmaa, siitä olemme varmat.

Vielä tahtoisimme huomauttaa Lahden muusta ohjelmasta. Kuten ehkä muistatte, lähetettiin joku vuosi sitten kaikille kuuntelijoille kyselykaavake, mitä ohjelmaa kukin mieluummin kuuntelisi, ja poikkeuksetta kaikki vastaajat asettivat ensisijalle kirkonmenot, uutiset, tietopuoliset esitelmät sekä kansanomaiset laulu- ja musiikkiesitykset ja vasta viime sijalle orkesteri- ja sinfoniakonsertit. Nyt kuitenkin on aina jotain orkesterimusiikkia, ja se miltei poikkeuksetta vielä ulkolaista. Jos sieltä lähetetään gramofooninsoittoa, niin levyt ovat aina alkusoittoja johonkin oopperaan, vaikka meillä on yllin kyllin kauniita suomalaisia musiikkikappaleita. Kyllä kaikki kuuntelijat sanovat, että kerran ja pari kuukaudessa korkeintaan voisi kuunnella orkesterimusiikkia, mutta kun sitä on joka päivä ja monta kertaa päivässä, niin kyllästyy siihen, vaikka olisi kuinka musiikissa elävä ihminen. Kansan vaatimus on: ruotsinkieli pois Lahden ohjelmasta, ja enemmän kansallista ohjelmaa.

Radiokuuntelijoita.

— **Martti Santavuori: "NAPUE".** — Napuen taistelu on Suomen historian synkimpiä kohtia, mutta samalla se kuitenkin osoittaa sitä jäykkää sisua, jolla Isonvihan verisinä vuosina tuhotun maamme voimanrippeet kokoontuivat viimeiseen yhteenottoon perivihollisen kanssa. Kapt. Santavuoren romaani kertoo kahdesta vihamielisestä naapuruksesta ja heidän perheistään. Sodan tapahtumat kuljettavat peräytyvän armeijan mukana näitä vihamiehiä yhteistä päätepistettä, Napuetta, kohti. Heidän silmillään nähtynä näemme koko maamme silloisen toivottoman aseman. Ja kun Napuen päivä viimein hämärtyy illaksi, on Suomen armeija tuhottu, maa on kokonaan vihollisen vallassa ja suomalaisten, näiden kahden riitaveljenkin, keskeisen vainon on lopettanut yhteinen suuri sovitus: kuolema. — 368 sivua. 38:—, sid. 48:—.

Ei lopu

raha kommunisteilta

Rajan yli Ruotsiin karanneet kommunistit Tuominen ja Kanerva saapuivat äskettäin Tukholmaan. Tukholmassa on muuan suomalaiskomitea ottanut huolehtiakseen miehistä ja on se heidän hyväkseen järjestänyt m.m. keräyksen, joka on tuottanut n. 200,000 kruunua.

Eipä näy olevan Ruotsissa pula-aikaa ainakaan punaisten keskuudessa. Moskova lähettää tservonetsinsa, jotka sitten muutetaan kruunuiksi, ja näillä ruokitaan suomalaisia suurrikollisia oikein piispapalkoilla. Niin tapahtuu kuninkaallisessa Ruotsissa. Mutta kuinkahan moni lapualaispakolainen saisi siellä, jos tarve vaatisi, minkäänlaista turvapaikkaa, saatikka sitten rahalompakkoa. Kysymme vain.

Seinäjoen Näyttämö
Toisen kerran keskiviikkona t. k. 8 p:nä klo 20
Rautat. talolla
PAPPI PULASSA
3-näyt. komedia.
Lopuksi 1 t. tanssia.

Kuuluisaksi tullut
Pyhäjokinen silakka
Tarjoaa V. Maijala, Pyhäjoki.

J. P. Saarisalo
Raahe.
NAHKATEHDAS.
NAHKA- JA JALKINEKAUPPA.

Nahkapuvut
tilaatte edullisesti
T. Laajasen Vaatturiliikkeestä
Seinäjoki, Jerikontie 7. Puh. 208.

Hotelli National
Turku, Rauhank. 8, lähellä asemaa.
I lk. hotelli ja ravintola.
Huoneita 1 h. 15:—30:— ja kahden h. 40:—50:—, lisävuode 10 mk. vuorok.
Oma keskus, nimihuuto National.
Suositellaan!

LOIMAALLA:
Loimaan Seurahuone
Puhelin 60.
Ainoa I luok. hotelli ja ravintola paikkakunnalla.

HOTELLI SEURAHUONE
Iisalmi. Omist. Iida Bolander. Puh. 346.
Aamiaista tarjoillaan kello 10—13
Päivällistä „ kello 16—18
Kahvia, teetä, virvokkeita sekä lämpimiä ja kylmiä voileipiä koko päivän.
Ajanmukaiset hinnat. Kohtelu hyvä.
Ravintola suljetaan klo 23,30.

olevan heinälato. Sen luokse ratsastettuaan, huomasivat he sen olevan heiniä täynnä. Kaarlelaiset päättivät yöpyä tähän.

Kuusten alle sidottiin ratsut ja annettiin niille heiniä. Miehet ryhtyivät valmistamaan havuista jonkinlaista suojaa itselleen. Kohta räiskyivät taas öisessä metsässä tutut nuotiot, jotka saivat pitkästä ratsastuksesta puutuneet jäsenet notkeammin liikkumaan.

Pitkälti oltiin jo tultu kuninkaankartanosta; useita penikulmia oli taakse jäänyt. Räiskähtelevien nuotiotulien punaisten loimujen ääressä lepäsivät kaarlelaiset lumimyrskyisen yön.

Aamun hämärtäessä he ryhtyivät jatkamaan tietöntä taivaltaan. Pieni ratsujoukko eteni yhä kauemmaksi Viipurin-Karjalan itäisimmille perukoille.

Päivä alkoi olla jo puolessa, kun kaarlelaisjoukko saapui erääseen rajakylään, jossa vielä näytti olevan joku talo polttamatta. Korkean, hongikkoa kasvavan vaaran laelle pysähtyi sissijoukko ensin kylää tarkastelemaan ennenkuin ratsastaisi sinne. Sitten he huomasivat täältä, että kasakoita vilisi kylä täynnä.

Savua tuprusi muutamista taloista ja viholliset näyttivät häärivän kiireesti, josta sissit voivat päättää niillä olevan jotain erikoista tekeillä.

Langström tähysteli miehineen ahkerasti kylään, mutta mitään selvyyttä eivät he voineet näin pitkän matkan takia saada.

Toiset sisseistä ehdottivat, että hyökättäisiin suoraan kylään vihollisen kimppuun. Mutta heidän päällikkönsä ei siihen suostunut, vaan sanoi miehilleen: "Ei vielä, vaan meidän täytyy vähän seurata vihollisen aikeita ja odottaa hämärän tuloa, jotta he eivät huomaisi niin selvästi meidän joukkomme vähälukuisuutta". Sitten hän jatkoi: "Näin pyryinen päivä hämärtyy nopeasti ja joulun alla on päivä lyhyt. Parasta, että koetamme tutkia vihollisen aikeita kiertämällä kylän ympäri, ja voimmehan tuolta metsäiseltä puolelta päästä aika lähelle siellä hääräileviä kasakoita".

Niinkuin kuninkaankartanossakin sissit löivät vihollisen tarkasti suunnitellun hyökkäyksen jälkeen, niin päätti Langström täälläkin menetellä samoin. Hän jakoi nytkin miehensä kahteen osastoon, antaen toisen osaston päällikkyyden Arvi Hannunpojalle, joka oli peloton ja taitava nuori urho, jota hyvä onni aina hyökkäyksissä ja uroteoissa seurasi.

Niin lähtivätkin kaarlealiset kahdelta suunnalta ratsastaen kiertämään vihollisen hallussa olevaa kylää,, päättäen sen takana yhtyä taas yhdeksi joukoksi ja kertoa sitten toisilleen, mitä olivat tiedusteluretkellä nähneet.

Ripeästi etenivät nyt nuo kaksi sissijoukkoa metsän suojassa ratsastaen ja pysyen visusti piilossa vihollisilta, joita näytti olevan aika paljon kylässä touhuilemassa.

Arvi Hannunpoika, joka ratsasti joukkoineen kylän oikealta, ylittikin pian sinne johtavan tien, jota myöten kasakat olivat tulleet. Tie näytti menevän suoraan kohti Venäjän rajaa, joka niihin aikoihin oli aika epämääräinen, kun rajaa ei lopullisesti vielä oltu määrätty.

Tieltä päin huomasi Arvi Hannunpoika miehineen, kuinka kasakat parhaillaan teurastivat talonpojilta anastamiaan iehmiä. Talon pihalle olivat he sytyttäneet suuren nuotion palamaan, jossa

toiset kärvensivät lihoja toisten jatkaessa teurastuspuuhiaan.

Jotkut sisseistä kourasivat jo miekkojensa kahvoihin kiinni ja sanoivat Arvi Hannunpojalle: "Eikö jo lähdetä noita koirankuonolaisia korventamaan?" Mutta tämä vastasi heille: "Se ei olisi viisaasti tehty, vaan pilaisi hyökkäyssuunnitelman".

Tähän selitykseen miehet tyytyivätkin ja lähtivät nuorta päällikköänsä seuraten ratsastamaan edelleen. Enempää eivät Arvi Hannunpojan miehet voineet juuri saada selville, sillä lähellä ei ollut enää muita taloja, vaan olivat ne peltoaukeiden takana, ja useiden talojen ympärillä oli puita. Niinpä kotvasen vielä ratsastettuansa pysähtyi Arvi Hannunpoika joukkonsa kanssa odottamaan Langströmin tuloa kylän toiselta puolelta asettuen miehineen ja ratsuineen tiheiden kuusten taakse suojaan.

Jonkun ajan kuluttua saapui Langströmin joukko tekemältään partioretkeltä ja alkoi kertoa, mitä oli nähnyt partiossa. Langström kertoi nähneensä, että kasakat olivat kylästä saaneet joukon vankeja, jotka sidottuina kuljettivat erääseen metsän reunassa olevaan saunaan. Kasakoiden aikomuksena näytti ilmeisesti olevan ryhtyä polttamaan vangiksi joutuneet talonpojat omaan saunaansa. Muun muassa näkivät sissit, kuinka muutamat kasakoista olivat talosta vierittäneet sinne suuren tervatynnörin täynnä tervaa toisten kantaessa olkikupoja ja halkoja saunalle.

Erään toisen talon pihalla näkivät he myöskin olevan jotain erikoista tekeillä. Siellä samoin valmistettiin jotain rovion tapaista ja kasakoita oli runsaasti nähty kaikissa taloissa, mutta niiden puuhista siellä eivät sissit voineet saada selkoa pitkän välimatkan takia.

Arvi Hannunpoika kertoi nyt Langströmille ja hänen miehilleen, että he olivat nähneet kasakat karjaa teurastamassa kylässä. Muuta eivät Arvi Hannunpojan miehet voineet nähdä, kun talot olivat peltojen ja puiden takana. Mutta sen hekin huomasivat, että vihollisia oli paljon.

Sitten lähtivät kaikki sissit yhdessä ratsastamaan sille puolelle kylää, josta parhaiten näki kasakoiden puuhat taloissa.

"Pidetään silmällä kylää tarkoin, etteivät ne voi alkaa konnantöitään siellä suorittaa", sanoi Langström miehilleen, "ja sitten kun alkaa enemmän hämärtää, hyökkäämme sinne ja vapautamme vangit sekä savustamme kasakat ulos kylästä".

"Siihen meille tuleekin hyvä tilaisuus", sanoi Arvi Hannunpoika. Päivä alkoikin jo hämärtää, joten pitkää aikaa ei kaarlelaisilla enää ollut hyökkäyksen alkamiseen. Tuuheiden kuusien suojassa vartioi nyt sissijoukko kylän reunassa kasakoiden puuhia. Niillä näyttikin olevan tarkoituksena pimeän tultua sytyttää talot palamaan ja viedä sitten ryöstösaalis mukanaan pois.

Kaarlelaiset näkivät vartiopaikastaan, että kasakat olivat ottaneet ladoista heiniä monta kuormallista ja valjastaneet heinäkuormien eteen talonpoikien hevosia. Viholliset näyttivät varustautuvan saaliinensa niin hyvin kuin mahdollista.

Pyryinen, lyhyt talvipäivä hämärtyi nopeasti. Tiheän lumipyryn ja hämärän läpi eivät sissit enää erottaneet kylästä muuta kuin rykelmän epäselvästi näkyviä taloja. Hetkisen aikaa päättivät kaarlelaiset vielä odottaa, ennenkuin hyökkäyksen tekisivät.

Langström oli kuitenkin ja komentanut joukkonsa ratsaille ja

LAKEUDEN SANA

Päätoimittaja: Viiho Viita.

Lehti ilmestyy joka maanantaiaamu.

Toimitus jo konttori Seinäjoella Koulukadun 3:ssa Seinäjoen kirjapainon yläkerrassa, puh. 85. Avoinna arkipäivisin klo 10—16, sunnuntaisin klo 16—24.

Tilaushinnat:

Koko vuosi 30 mk., puoli vuosi 20 mk., neljännesvuosi 10 mk., kuukausi 4 mk.

Tilauksia vastaanottavat maan kaikki postikonttorit ja rautatiekirjakauppa Oy:n myymälät, asiamiehet sekä lehden konttori.

Ilmoitushinnat:

Tekstin jälkeen 1 mk., ennen tekstiä ja tekstissä 1:20 mk. palstamillimetriltä. — Jatkuvista ilmoituksista alennus.

Seinäjoki 1933, Seinäjoen kirjapaino.